

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Saksa

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Vuosina 2007–2016 EU kodifioi tärkeitä yksityisoikeuden aloja koskevia lainvalintasääntöjä erityisesti asetuksella (EY) N:o 593/2008 (Rooma I asetus) sekä asetuksilla (EY) N:o 864/2007 (Rooma II asetus) ja (EU) N:o 650/2012 (EU:n perintöasetus). Oppaassa "Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeuden alalla Euroopan unionissa" on yleiskatsaus asiasta (https://e-justice.europa.eu/content_ejn_s_publications-287-en.do). Näin ollen Saksan omien lainvalintasääntöjen soveltamisala on kaventunut.

Saksan kansainvälisen yksityisoikeuden (kansallisten lainvalintasääntöjen) pääasiallinen lähde on Saksan siviililakikirjan voimaanpanolaki (*Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche*, EGBGB) ja erityisesti sen 3–48 §. EGBGB:n 3 §:n mukaan EU:n oikeudessa ja kansainvälisissä yleissopimuksissa säädetyt lainvalintasäännöt ovat kuitenkin soveltamisaloiltaan ensisijaisia kyseisen lain säännöksiin nähden.

Saksan laissa säädetään yksittäisistä lainvalintasäännöistä myös muualla kuin EGBGB:ssä, esimerkiksi maksukyvyttömyyslaissa (*Insolvenzordnung*, InsO). Niillä oikeudenaloilla, joilla ei ole vahvistettu lainvalintasääntöjä, tuomioistuimet määrittävät sovellettavan lain. Tällainen oikeudenala on esimerkiksi kansainvälinen yhtiöoikeus.

Kohdassa 2 esitetyt huomautukset koskevat erityisesti Saksan kansallisia lainvalintasääntöjä.

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Luettelo Saksan allekirjoittamista ja ratifioimista monenvälisistä sopimuksista on liittovaltion virallisen lehden (*Bundesgesetzblatt*) B-hakemistossa (verkkotilaukset osoitteessa <https://www.bgbl.de/>). Luettelossa oleviin monenvälisiin kansainvälisiin sopimuksiin kuuluvat yhdenmukaistettuja lainvalintasääntöjä sisältävät yleissopimukset.

Tällaiset monenväliset sopimukset syntyvät usein kansainvälisten järjestöjen aloitteesta. Erityisesti on mainittava kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevä Haagin konferenssi, (www.hcch.net <https://www.hcch.net/de/home/>), jonka pitkäaikainen jäsen Saksa on.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Myös kahdenvälisissä sopimuksissa voi olla yksittäisiä lainvalintasääntöjä. Luettelo tällaisista Saksan ja muiden valtioiden välisistä sopimuksista on liittovaltion virallisen lehden B-hakemistossa (edellä oleva kohta 1.2).

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Lainvalintaa koskevia kysymyksiä nousee esiin myös muualla kuin tuomioistuimissa selvitettävissä riita-asioissa. Eri valtioissa sijaitsevien liikekumppanien on oltava selvillä siitä, mitä lakia niiden väliseen sopimukseen sovelletaan, vaikka oikeusriitaa ei tulisikaan. Kyseisessä laissa määritetään heidän oikeutensa ja velvollisuutensa. Ulkomaille autolla lomalle matkustavan on tiedettävä, minkä lain mukaan hän on korvausvastuussa, jos hän aiheuttaa lomallaan liikenneonnettomuuden. Kyseinen laki määrittää korvausten luonteen ja laajuuden.

Jos riita-asiaan liittyvillä seikoilla on liityntä toisen valtion lakiin, asiaa käsittelevä saksalainen tuomioistuin määrittää sovellettavan lain Saksan lainvalintasääntöjen mukaisesti. Saksalaisten tuomareiden on tunnettava saksalaiset lainvalintasäännöt. Heidän on sovellettava sääntöjä riippumatta siitä, vaatiiko jokin osapuoli niiden soveltamista vai ei.

2.2 Renvoi

Mikäli Saksan lainvalintasääntöjen mukaan on sovellettava toisen valtion lakia, mutta kyseisen valtion laissa viitataan kolmannen valtion lakiin, Saksassa yleensä hyväksytään edelleenviittaus EGBGB:n 4 §:n 1 momentin mukaisesti, ellei EU:n oikeudessa tai kansainvälisissä sopimuksissa erikseen toisin säädetä. Jos ulkomaisessa laissa viitataan takaisin Saksan lakiin, sovelletaan Saksan lain aineellisia säännöksiä (EGBGB:n 4 §:n 1 momentin toinen virke). Jos Saksan lainvalintasääntöjen mukaan osapuolet voivat valita sovellettavan oikeusjärjestyksen, tämä valinta koskee EGBGB:n 4 §:n 2 momentin mukaan vain aineellisia säännöksiä.

2.3 Liittymän muuttuminen

Sovellettavan lain vaihdos tilanteessa, jossa tapauksen yksityiskohdat voivat vielä muuttua, on Saksan lainsäädännöllä tuttu ilmiö. Esimerkiksi esineoikeuksia arvioidaan yleensä omaisuuden sijaintipaikan lain mukaisesti, mikä tarkoittaa sitä, että jos omaisuuden sijaintipaikka muuttuu, siihen voidaan soveltaa eri oikeusjärjestystä.

Liittymätekijän muutos hyväksytään myös muilla lainsäädännön osa-alueilla, esimerkiksi kansalaisuutta vaihdettaessa.

Sovellettavaa lakia ei kuitenkaan voida vaihtaa, jos lainvalintasäännöissä määritetään tietty liittymäajankohta. Esimerkiksi perimyksen sovellettavan lain määrittämisessä liittymätekijä on 17. elokuuta 2015 alkaen paikka, jossa perinnönjättäjän vakituinen asuinpaikka oli kuolinhetkellä (ks. jäljempänä kohta 3.7).

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

EGBGB:n 6 §:ssä muotoillaan oikeusjärjestyksen perusteita koskeva Saksan varauksena, jonka mukaan ulkomaisen lainsäädännön säännöstä ei sovelleta, jos sen soveltaminen olisi selvästi yhteensopimatonta Saksan lain perusperiaatteiden kanssa. Perusperiaatteilla tarkoitetaan tässä oikeusjärjestyksen perusperiaatteita. Yleensä tällä viitataan Saksan perustuslain takaamien perusoikeuksien vakaviin loukkauksiin. Oikeusjärjestyksen perusteita koskevan varauksen soveltamisen edellytys on, että asiaan liittyvillä tosiseikoilla on kansallinen liityntä. Muussa tapauksessa Saksan oikeusjärjestystä ei yleensä voida soveltaa. Myös tässä erityissäännöt ovat ensisijaisia, erityisesti EU:n oikeudellisten välineiden ensisijaiset erityissäännöt (ks. esimerkiksi Rooma I asetuksen 21 artikla, Rooma II asetuksen 26 artikla ja EU:n perintöasetuksen 35 artikla). Lainvalintasääntöjen soveltamista koskevaa poikkeusta sovelletaan myös kansainvälisesti pakottaviin säännöksiin. Pakottavan säännöksen mukaisesti kansallisia sääntöjä on pakko soveltaa, jos maa pitää näiden säännösten noudattamista ratkaisevan tärkeänä yleisen etunsa, erityisesti poliittisen, sosiaalisen tai taloudellisen järjestelmänsä, turvaamiseksi. Pakottavilla säännöksillä on suurin merkitys sopimusvelvoitteisiin ja sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin liittyvissä kysymyksissä. Asiaa koskevat erityissäännöt vahvistetaan ensisijaisissa EU:n säädöksissä (ks. erityisesti Rooma I asetuksen 9 artikla, joka sisältää oikeudellisen määritelmän, ja Rooma II asetuksen 16 artikla) ja kansainvälisissä yleissopimuksissa.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Saksan tuomioistuinten on sovellettava lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan, mutta siviiliprosessilain (*Zivilprozessordnung*, ZPO) 293 §:n mukaan niiden on myös määritettävä sovellettavan ulkomaisen lainsäädännön sisältö asianmukaisen harkinnan pohjalta. Tämä ei tarkoita pelkkää ulkomaisen lainsäädännön tarkastelua, vaan tuomioistuimen on myös otettava huomioon lainsäädännön käsittely akateemisissa teksteissä ja oikeuskäytännössä. Tuomioistuimen on asetettava itsensä sellaiseen asemaan, jossa se voi soveltaa ulkomaista lakia samalla tavalla kuin kyseisessä maassa sijaitseva tuomioistuin.

Tuomioistuimet voivat käyttää ulkomaisen lainsäädännön sisällön määrittämisessä kaikkia saatavillaan olevia lähteitä.

Sopimusvaltioiden yksi tietolähde on ulkomaisesta lainsäädännöstä saatavia tietoja koskeva eurooppalainen yleissopimus, joka allekirjoitettiin Lontoossa 7. kesäkuuta 1968. Tietojen saamiseksi tuomioistuimen on lähetettävä pyyntö asianomaisen valtion toimivaltaiselle vastaanottavalle tai lähettävälle viranomaiselle.

Lontoon eurooppalaisen yleissopimuksen mukaisen oikeudellisia tietoja koskevan pyynnön sijasta tuomioistuin voi myös pyytää asiantuntijalta oikeudellisen lausunnon, edellyttäen, että asiantuntijalla on tietoa ulkomaisen lainsäädännön käytännön soveltamisesta.

Yksinkertaisissa kysymyksissä myös tiedot siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston yhteysviranomaiselta tai tuomioistuimen omista ulkomaista lakia koskevista selvityksistä saattavat tietyissä olosuhteissa riittää ulkomaisen lain sisällön määrittämiseksi.

Tuomioistuin voi myös pyytää osapuolia tekemään yhteistyötä ulkomaisen lainsäädännön sisällön osoittamiseksi. Osapuolten selvitykset eivät kuitenkaan sido tuomioistuinta millään tavalla, vaan se voi käyttää mitä tahansa tietolähteitä omasta aloitteestaan.

Poikkeustapauksissa, joissa sovellettavan ulkomaisen lainsäädännön sisältöä ei voida määrittää yrityksistä huolimatta, sovelletaan sen sijasta Saksan lakia.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Kansainvälisiin kauppasopimuksiin sovelletaan ensisijaisesti yleissopimusta kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista, jota sovelletaan automaattisesti lukuisissa sopimusvaltioissa sijaitsevien yritysten välillä, elleivät osapuolet ole sulkeneet tätä pois riittävän selvästi (esimerkiksi luopumalla yleissopimuksen soveltamisesta).

Kaikkien muiden 17. joulukuuta 2009 jälkeen tehtyjen velvoiteoikeudellisten sopimusten osalta sovellettava laki määritetään Rooma I asetuksen mukaisesti, ellei sopimus poikkeuksellisesti jää asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle (kuten esimerkiksi puhtaasti esineoikeudelliset sopimukset). Lisäksi sovelletaan EGBGB:n 46b–46d §:ää.

Joulukuun 17. päivään 2009 asti sovellettiin EGBGB:n aiemman version 27 §:ää ja sitä seuraavia pykäläiä. Aiempi versio pohjautui vuonna 1980 tehtyyn sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevaan Rooman yleissopimukseen. Vanha laki on kumottu 17. joulukuuta 2009 alkaen, mutta sitä sovelletaan edelleen kyseistä päivämäärää ennen tehtyihin sopimuksiin.

Vakuutuslain voimaannapolain (*Einführungsgesetz zum Versicherungsvertragsgesetz*, EGVVG) 16. joulukuuta 2009 asti voimassa olleen version 7–14 §:ssä on erityiset lainvalintasäännöt tietyille ennen 17. joulukuuta 2009 tehdyille vakuutus sopimuksille.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Tammikuun 11. päivästä 2009 lähtien sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettava oikeusjärjestys on yleensä valittu Rooma II -asetuksen mukaisesti (täydennettynä EGBGB:n 46b §:llä).

Asetuksen ulkopuolisten asioiden, kuten henkilöoikeuksien (*Persönlichkeitsrecht*) loukkausten osalta Saksan laissa säädetään erityisistä lainvalintasäännöistä, joiden avulla määritetään, minkä valtion lakia on sovellettava. Nämä säännöt sisältyvät EGBGB:n 38–42 §:ään.

EGBGB:n 38 §:ssä säädetään erityyppisissä perusteettomia etuja koskevissa vaateissa sovellettavan lain valintasäännöistä.

EGBGB:n 39 §:n mukaan toisen henkilön liiketoimia koskeviin luvattomiin toimiin liittyviin oikeusvaateisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa teko tapahtui. Toiselta henkilöltä olevan saatavan maksamiseen sovelletaan erityissääntöä.

Laittomasta toiminnasta johtuviin vahingonkorvausvaatimuksiin sovelletaan EGBGB:n 40 §:n nojalla pääasiassa sen paikan lakia, jossa laitonta toimintaa tapahtui (*Recht des Handlungsorts*). Vahingonkärsijä voi vaihtoehtoisesti määrätä, että sovelletaan sen paikan lakia, jossa vahinko aiheutui (*Recht des Schadeneintritts*).

EGBGB:n 42 §:n mukaan osapuolet voivat aina valita sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavan lain jälkikäteen.

Lisäksi sovellettava oikeusjärjestys voidaan EGBGB:n 41 §:n mukaan korvata oikeusjärjestyksellä, joka erityisten olosuhteiden vuoksi liittyy asiaan läheisemmin.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Saksan lainvalintasääntöjen mukaan luonnollisen henkilön henkilökohtaista oikeudellista asemaa koskeviin oikeudellisiin kysymyksiin sovelletaan sen valtion oikeusjärjestystä, jonka kansalainen kyseinen henkilö on (*Heimatrecht*). Tämä koskee periaatteessa nimiä (lisätietoja löytyy EGBGB:n 10 §:stä) ja sitä, onko luonnollinen henkilö oikeuskelpoinen ja onko hänellä oikeus tehdä sopimuksia (EGBGB:n 7 §).

Jos henkilöllä on useampi kuin yksi kansalaisuus (*Mehrstaater*), EGBGB:n 5 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan on otettava huomioon ”varsinainen kansalaisuus” eli sen valtion kansalaisuus, johon henkilöllä, joka on usean valtion kansalainen, on läheisimmät yhteydet. Mikäli henkilöllä, joka on usean valtion kansalainen, on myös Saksan kansalaisuus, EGBGB:n 5 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaan vain Saksan kansalaisuus otetaan huomioon.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

3.4.1 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen

EGBGB:n 19 §:n mukaan lapsen ja vanhemman väliseen oikeudelliseen siteeseen sovelletaan ensisijaisesti sen valtion lakia, jossa lapsen vakituinen asuinpaikka on. Lapsen ja vanhemman välisen oikeudellisen siteen määrittämiseen voidaan kummankin vanhemman osalta käyttää myös sen valtion lakia, jonka kansalainen vanhempi on. Jos äiti on naimisissa, sen valtion lailla, jonka perusteella avioliiton oikeusvaikutukset määritellään (*Ehewirkungsstatut*) lapsen syntymähetkellä (EGBGB:n 14 §), voi myös olla merkitystä lapsen ja vanhemman välisen oikeudellisen siteen määrittämisessä. Ennen 1. heinäkuuta 1998 syntyneisiin lapsiin sovelletaan eri sääntöjä.

EGBGB:n 20 §:n mukaan lapsen ja vanhemman välistä oikeudellista sidettä koskeviin kiistoihin sovelletaan yleensä sitä lakia, joka määrittää lapsen ja vanhemman välisen oikeudellisen siteen, ja mikäli haastajana on lapsi, sovelletaan sen paikan lakia, jossa lapsen vakituinen asuinpaikka on.

3.4.2 Adoptio

Saksan sisäiseen lapsen adoptioon on sovellettu Saksan lakia 31. maaliskuuta 2020 alkaen. Muussa tapauksessa adoptioon sovelletaan sen valtion lakia, jossa adoptoitavan asuinpaikka oli adoptiohetkellä (EGBGB:n 22 §:n 1 momentin uusi versio). Ennen 31. maaliskuuta 2020 päätökseen saatettuihin adoptiomenettelyihin sovelletaan aiemmin sovellettua kansainvälistä yksityisoikeutta, eli adoptioon sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen adoptioija oli adoptoinnin aikaan (EGBGB:n 22 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen vanha versio). Yhden tai useamman aviopuolison tekemään adoptioon sovelletaan lakia, jota sovelletaan avioliiton yleisiin oikeusvaikutuksiin (EGBGB:n 22 §:n 1 momentin toisen virkkeen vanha versio).

Ulkomaisen adoption lainvoimaisuuden tunnustamiseen ja määrittämiseen sovelletaan ulkomaisen lain nojalla tehdyn adoption vaikutuksista annettua lakia (*Gesetz über Wirkungen der Annahme als Kind nach ausländischem Recht*) (adoption lainvoimaisuutta koskeva laki [*Adoptionswirkungsgesetz*], AdWirkG).

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

3.5.1 Avioliitto

Seuraavia huomautuksia sovelletaan ainoastaan vastakkaista sukupuolta olevien solmimiin avioliittoihin. Samaa sukupuolta olevien henkilöiden avioliitoista kerrotaan kohdassa 3.5.2.

EGBGB:n 13 §:n mukaan avioliiton solmimista koskevat edellytykset määräytyvät yleensä sen valtion lain mukaan, jonka kansalainen aviopuoliso on.

Erityistapauksissa voidaan poikkeuksellisesti soveltaa Saksan lainsäädäntöä.

Saksassa avioliitto voidaan muodostaa ainoastaan kirjaajan tai poikkeuksellisesti vieraan valtion nimenomaisesti valtuuttaman henkilön läsnä ollessa (EGBGB:n 13 §:n 4 momentin toinen virke).

Jos avioliiton yleiset oikeusvaikutukset eivät kuulu tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1103 (EU:n aviovarallisuusasetus) soveltamisalaan, niihin sovelletaan puolisoitten valitsemaa lakia (EGBGB:n 14 §:n 1 momentti).

3.5.2 Avioliitto ja muu parisuhde

Samaa sukupuolta olevien henkilöiden avioliittoihin ja rekisteröityihin parisuhteisiin (*eingetragene Lebenspartnerschaften*) sovelletaan EGBGB:n 17b §:ää.

Kyseisen pykälän mukaisesti rekisteröidyn parisuhteen muodostamisen ja purkamisen sekä kaikkien niiden yleisten oikeusvaikutusten osalta, jotka eivät kuulu tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1104 (EU:n rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeuksia koskeva asetus) soveltamisalaan, sovelletaan sen valtion lakia, jossa parisuhde on rekisteröity (EGBGB:n 17b §:n 1 momentin ensimmäinen virke). Sama pätee vastaavasti, jos aviopuolisot ovat samaa sukupuolta tai jos vähintään yksi puoliso ei ole sukupuoleltaan nainen tai mies (EGBGB:n 17b §:n 4 momentin ensimmäinen virke). Saksassa ei ole 1. lokakuuta 2017 alkaen ollut enää mahdollista rekisteröidä parisuhteita (samaa sukupuolta olevien pariskuntien avioliitto-oikeuden käyttöön ottamisesta annetun lain [*Eheöffnungsgesetz*] 3 §:n 3 momentti). EGBGB:n 17b §:n 1 momentin ensimmäisen virke on näin ollen rekisteröidyn parisuhteen muodostamisen osalta erittäin harvinainen Saksan lainvalintasääntötapaus, ja sen mukainen oikeussuhde voi tulla kyseeseen vain ulkomailla.

3.5.3 Avio- ja asumusero

Avioeroon sovellettava laki on määritetty 21. kesäkuuta 2012 alkaen tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta avio- ja asumuseroon sovellettavan lain alalla annetun neuvoston asetuksen (EU) N:o 1259/2010 (ns. Rooma III asetus) mukaisesti. Asetusta sovelletaan myös silloin, kun sen säännösten mukaan on sovellettava sellaisen valtion lakia, joka ei osallistu tiiviimpään yhteistyöhön (asetuksen 4 artikla). Myös avioeroa ja asumuseroa säännellään Rooma III asetuksella, kun kyseessä on vastakkaista sukupuolta olevien avioliitto (EGBGB:n 17b §:n 4 momentin ensimmäinen virke).

Lisäksi sovelletaan EGBGB:n 17 ja 17a §:ää.

Saksassa avioeroon tarvitaan aina tuomioistuimen päätös (EGBGB:n 17 §:n 3 momentti).

EGBGB:n 17 §:n 4 momentin mukaan myös eläkeoikeuksien jakamiseen sovellettava laki määräytyy avioeroon sovellettavan lain nojalla (*Scheidungsstatut*).

Tietyissä olosuhteissa, kun eläkeoikeuksien jakamista ei tunneta ulkomaisessa laissa, siihen voidaan osapuolten pyynnöstä soveltaa Saksan lakia.

Jos avioparin koti sijaitsee Saksassa, kodin ja sen irtaimiston käyttöoikeuteen sovelletaan Saksan aineellista oikeutta (EGBGB:n 17a §).

3.5.4 Elatusvelvollisuus

Sukulaisten tai aviopuolisoiden väliin elatusapusaataviin sovellettava laki on määritetty 18. kesäkuuta 2011 lähtien elatusvelvollisuuteen sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaisesti. Pöytäkirjan 2 artiklan mukaan pöytäkirjaa sovelletaan universaalisti eli myös silloin, kun sen säännösten mukaan sovellettava lainsäädäntö kuuluu pöytäkirjan ulkopuoliselle valtiolle. Siksi näissä asioissa tähän asti sovelletut EGBGB:n sisältämät säännöt on kumottu.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Aviovarallisuussuhteisiin sovelletaan EU:n aviovarallisuusasetusta. Tämä koskee myös samaa sukupuolta olevien henkilöiden avioliittoja (EGBGB:n 17 §:n 4 momentin toinen virke). EU:n aviovarallisuusasetuksessa annetaan etusija osapuolten itsenäisyydelle, ja tulevat puolisot voivat valita aviovarallisuussuhteisiinsa sovellettavan lain (EU:n aviovarallisuusasetuksen 22 artiklan 1 kohta). Jos osapuolten välillä ei ole sopimusta, liittymäperusteena on puolisoitten asuinpaikka tai vaihtoehtoisesti heidän kansalaisuutensa tai valtio, johon heillä yhdessä on läheisiin liittymä (EU:n aviovarallisuusasetuksen 26 artikla).

EU:n rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeuksia koskevan asetuksen säännöksiä ei sen soveltamispäivän (30. tammikuuta 2019) vuoksi sovelleta Saksassa muodostettuihin rekisteröityihin parisuhteisiin, sillä 1. lokakuuta 2017 alkaen parisuhteen rekisteröiminen ei Saksan lainsäädännön mukaisesti ole ollut mahdollista (ks. edellä olevan kohta 3.5.2). EU:n rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeuksia koskevan asetuksen mukaisesti osapuolten tekemä valinta on myös tärkein liittymäperuste (EU:n rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeuksia koskevan asetuksen 22 artiklan 1 kohta). Jos lainvalintasopimusta ei ole tehty, rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettava laki on sen valtion laki, jonka mukaisesti parisuhde on rekisteröity (EU:n rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeuksia koskevan asetuksen 26 artiklan 1 kohta).

3.7 Testamentit ja perinnöt

Kuolemantapauksiin, jotka ovat sattuneet 17. elokuuta 2015 tai myöhemmin, sovelletaan ensisijaisesti EU:n perintöasetusta. Perimykseen sovellettavan lain keskeinen liittymäperuste on asetuksen mukaisesti perinnönjättäjän kuolinhetken asuinpaikka. Ennen 17. elokuuta 2015 alkaneisiin perimyksiin sovelletaan EGBGB:n 25 §:n vanhan version mukaisesti sen valtion lakia, jonka kansalainen perinnönjättäjä oli kuolinhetkellään (vastaavasti EGBGB:n 25 §:n uudessa versiossa todetaan, että perimyksessä sovelletaan EU:n perintöasetusta). Saksassa sijaitsevan kiinteän omaisuuden osalta oli mahdollisuus valita Saksan lainsäädäntö.

Kuolemanvaraismääräyksiä koskevat muotovaatimukset on 17. elokuuta 2015 jälkeen alkaneiden perimysten osalta säädetty EGBGB:n 26 §:n uudessa versiossa, jossa testamenttimääräysten osalta lähinnä säädetään 5. lokakuuta 1961 tehdyn Haagin yleissopimuksen suorasta soveltamisesta. Sopimusta on sovellettu sen sopimusvaltio Saksaan vuodesta 1965 alkaen (1 momentti). Muiden kuolemanvaraismääräysten muodon osalta sovelletaan EU:n perintöasetuksen 27 artiklaa (2 momentti). Ennen 17. elokuuta 2015 alkaneisiin perimyksiin sovelletaan EGBGB:n 26 §:n vanhaa versiota, johon on sisällytetty tärkeimmät niistä vuoden 1961 Haagin yleissopimuksen lainvalintamääräyksistä, jotka koskevat testamenttimääräysten muotoa. Määräys on muodoltaan pätevä, jos sen muoto täyttää sen oikeusjärjestyksen vaatimukset, johon sillä on yhteys esimerkiksi kansalaisuuden, perinnönjättäjän vakituisen asuinpaikan tai testamentin laatimispaikan kautta.

3.8 Kiinteä omaisuus

EGBGB:n 43 §:n mukaan esineoikeuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa omaisuus sijaitsee. Paikallista lainsäädäntöä sovelletaan esimerkiksi omistusoikeuksien laajuuteen sekä tapaan, jolla omaisuus voidaan siirtää tai kiinnittää panttioikeuden tai vakuuden avulla.

EGBGB:n 45 §:ssä säädetään erityisestä liittymätekijästä ajoneuvoille.

EGBGB:n 43 §:n 2 momentissa säädetään erityissäännöstä, joka koskee omaisuuden siirtoa valtiosta toiseen.

EGBGB:n 44 §:ssä käsitellään erikseen kiinteästä omaisuudesta aiheutuvia vaikutuksia.

Esineoikeuksien osalta lainvalintamahdollisuutta ei tarkkaan ottaen ole. EGBGB:n 46 §:n nojalla on kuitenkin mahdollista poiketa edellä mainittujen liittymätekijöiden perusteella määritetystä lainsäädännöstä, mikäli olosuhteiden valossa toisen valtion lainsäädäntöön on selvästi läheisempi liittymä.

3.9 Maksukyvyttömyys

Maksukyvyttömyysmenettelyistä 20. toukokuuta 2015 annettuun asetukseen (EU) 2015/848, jossa on jäsenvaltioiden välisiä suhteita koskevia sääntöjä, sisältyy lainvalintasääntöjä. Niiden lisäksi maksukyvyttömyyttä koskevan lain 335 §:ssä säädetään kolmansien maiden osalta, että maksukyvyttömyysmenettelyihin ja niiden vaikutuksiin sovelletaan periaatteessa sen valtion lakia, jossa menettelyt on aloitettu. Maksukyvyttömyyttä koskevan lain 336 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä määritetään maksukyvyttömyyttä koskevan kansainvälisen oikeuden eri näkökohtien osalta erityisiä liittymätekijöitä, jotka saattavat poiketa tästä periaatteesta (esim. työ, kuittaus ja maksutapahtumien pätemättömyys maksukyvyttömyysmenettelyissä).

Päivitetty viimeksi: 19/04/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.